

TALEPAPIR

Det talte ord gælder

Tilhørerkreds:	Folketingets Socialudvalg
Anledning:	Spørgsmål P, Q, R om rygning på væresteder
Taletid:	
Tid og sted:	Folketinget, 9. april 2008, kl. 14-15, evt. starte kl. 13
Fil-navn:	Samråd-væresteder-apr-08

Samrådsspørgsmål P

”Det fremgår af bemærkningerne til § 13 i forslag til lov om røgfri miljøer, at begrundelsen for indførelsen af denne undtagelse for væresteder, varrestuer og lign. er, ”at et forbud mod rygning formentlig ville bevirke, at det ikke ville være muligt at gennemføre en social indsats for en målgruppe, hvoraf andelen af rygere formentlig er tæt på 100 %.” Ministeren bedes på den baggrund redegøre for, hvordan bestemmelsen harmonerer med, at Arbejdstilsynet fredag den 7. marts 2008 indførte et såkaldt strakspåbud om nul røg i Folkekøkkenet i Kolding, der betyder, at størstedelen af stedets brugere nu bliver væk. Er ministeren indstillet på – om nødvendigt – at ændre lovgivningen, således at væresteder m.v. ikke i fremtiden vil opleve sådanne straksforbud, der fra den ene dag til den anden sender brugerne på gaden?”

Samrådsspørgsmål Q

"Mener ministeren, det kan forsvares, at hjemløse og andre brugere, som vi bruger mange ressourcer på at få trukket ind fra gaden, uden varsel må henvises til den lille bodega, gaden eller andre steder, når de skal have sig en af deres ofte talrige smøger?"

Samrådsspørgsmål R

"Ministeren bedes redegøre for, hvad man i henhold til praksis forstår ved kun "et opholdsrum for brugerne" efter § 13 i lov om røgfri miljøer."

Jeg vil besvare de tre spørgsmål under èt.

[Loven]

Først vil jeg gerne sætte det rent lovgivningsmæssige på plads. Hvis man bruger lovens regler, er der ingen bruger af et værested, en varmestue eller lignende opholdssted for socialt udsatte, der behøver at forlade stedet for at ryge.

Loven er sådan indrettet, at hvis ledelsen af et værested er indstillet på det, vil det kunne lade sig gøre at tillade rygerne at ryge på stedet. Men man skal naturligvis følge de regler, der er i loven.

Hovedreglen i loven om røgfri miljøer er, at det ikke er tilladt at ryge indendørs på arbejdspladser. Det gælder også for væresteder og lignende. Imidlertid har loven den generelle undtagelse til rygeforbuddet, at det er tilladt at indrette rygerum eller rygekabiner, hvor der kan ryges. Det vil formentlig løse problemet for de fleste væresteder.

De krav, der stilles til rygerum, er, at det skal være et særligt lokale med gode udluftningsmuligheder eller ventilation. Rygerummet må ikke tjene som gennemgangsrum, og det må ikke indeholde funktioner, som anvendes af andre.

De små væresteder, dvs. de væresteder, hvor der af pladsmæssige grunde ikke er mulighed for at indrette rygerum, er ikke ladt i stikken på

dette område. Der er nemlig i lovens § 13 medtaget en bestemmelse om, at på væresteder, varmestuer og lignende tilbud til socialt udsatte, hvor der kun er ét opholdsrum for brugerne, kan det besluttes, at rygning er tilladt.

[et politisk kompromis]

Som det formentlig er bekendt, bygger loven om røgfri miljøer på et politisk kompromis, der blev indgået mellem alle de partier, der på daværende tidspunkt var repræsenteret i Folketinget – med undtagelse af De Radikale.

Jeg er enig i den model for rygning på væresteder, som man blev enige om dengang, og jeg har ingen planer om at foreslå en ændring af loven på dette punkt.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at den nævnte model blev valgt efter forslag fra Rådet for Socialt Udsatte.

I god overensstemmelse med rygeloven har de socialpolitiske ordførere i statspuljeforhandlingerne besluttet at afsætte et beløb på i alt 16 mio. kr. i årene 2008-2011 til indretning af rygerum og etablering af røgfri miljøer på væresteder. En beslutning, jeg gerne vil kvittere for.

[den konkrete sag]

Med hensyn til den konkrete sag vedrører den et omsorgstilbud i Kolding rettet mod byens socialt truede. Tilbuddet kaldes: "Bænkevarmerne – Folkekøkkenet" og drives af KFUMs Sociale Arbejde i Danmark med en samarbejdsaftale med Kolding Kommune.

Så vidt jeg har fået oplyst, blev der røget i et større fælles rum for brugerne, hvor ansatte også havde arbejdsrum, da Arbejdstilsynet kom på besøg. Arbejdstilsynet udstedte et såkaldt "strakspåbud", fordi der efter deres vurdering blev røget på en indendørs arbejdsplads, hvilket er i strid med loven.

Det pågældende værested har flere opholdsrum for brugerne, og er derfor ikke omfattet af undtagelsen i lovens § 13. Arbejdstilsynets afgørelse er - så vidt jeg kan vurdere - helt korrekt.

Derimod mener jeg, at det pågældende tilfælde er et eksempel på, at man lokalt ikke har gjort sit hjemmearbejde godt nok. Man burde have sørget for at få indrettet et rygerum på det pågældende værested, som loven giver mulighed for. I lovens definition på et rygerum, stilles der jo ikke voldsomt store krav til indretningen af sådanne rygerum.

[svar på konkrete spørgsmål]

Jeg vil også godt kommentere et par af de konkrete ting, der siges i samrådsspørgsmålene.

Der er ikke tale om, at Arbejdstilsynet uden varsel udsteder "strakspåbud" til væresteder. Loven har været i kraft fra den 15. august 2007.

Frem til årsskiftet nøjedes Arbejdstilsynet med at rådgive og vejlede om reglerne for at give alle berørte, herunder væresteder, mulighed for at indrette sig efter de nye regler – dvs. bl.a. få tid til at indrette rygerum, bestille og installere rygekabiner og drøfte rygepolitik i de relevante medarbejderfora.

Det er først efter den 1. januar, at man udsteder påbud i overensstemmelse med lovens regler.

Jeg bliver også bedt om at redegøre for, hvad der i praksis forstås ved "et opholdsrum for brugerne". Jeg synes nærmest, det må give sig selv. Det skal forstås helt bogstaveligt, at der på et værested kun forefindes ét rum, hvor brugerne kan opholde sig.

[sundhed kontra social]

Jeg vil også godt benytte lejligheden til at gøre opmærksom på, at rygeloven er en "sundhedslov", der bl.a. har til formål at udbrede røgfri miljøer med henblik på at forebygge sundhedsskadelige effekter af passiv rygning.

Undtagelsesbestemmelsen om væresteder er en social foranstaltning, som aftalepartierne valgte at tage med efter henstilling fra bl.a. Rådet for Socialt Udsatte.

[social ulighed i sundhed]

I den forbindelse vil jeg også godt nævne, at jeg synes, det er et stort problem, at der er en stor og voksende social slagside i danskernes rygevaner, som medfører en voksende social ulighed i sundhed i befolkningen.

Jeg synes, det er vigtigt, at vi på rygeområdet ikke bare overlader de svage grupper til sig selv. Vi må også gøre en indsats for, at de ikke udsættes for passiv rygning, og for at få dem til at holde op med at ryge.

Det ville efter min opfattelse være for kynisk bare at lade stå til over for de mennesker, der i forvejen hører til blandt de svageste grupper i vores samfund.

Det er bl.a. baggrunden for, at vi i forbindelse med satspuljeforhandlingerne i år fik afsat ca. 12 mio. kr. til et projekt, der skal udvikle og formidle metoder til rygestop hos socialt udsatte grupper i befolkningen.

Der er nemlig dokumentation for, at disse svage grupper er lige så motiverede som den øvrige befolkning for at holde op med at ryge, og at disse grupper faktisk kan holde op med at ryge eller periodevis reducere deres forbrug. Det skal bare gøres på den rigtige måde, og det er, hvad jeg regner med, at det pågældende projekt vil dokumentere.

[afslutning]

Loven har som sagt kun været i kraft siden august 2007. Jeg synes, at vi stille og roligt skal finde ud af, hvordan de enkelte elementer i loven virker i praksis. Det er min overbevisning, at også modstanderne af rygeloven hen ad vejen vil vænne sig til de nye tilstande. Det er – så vidt jeg er orienteret – de erfaringer, man har gjort sig i andre lande.

Og så er det jo også en del af den politiske aftale om rygeloven, at den skal tages op til revision i Folketingssamlingen 2009-10, således at eventuelle ændringer kan træde i kraft, når loven har virket i tre år. Den del af den politiske aftale har jeg også tænkt mig at respektere.

Når tiden kommer, vil jeg sætte mig i spidsen for at samle et bredt flertal om eventuelle justeringer af loven.